

Gerløv-Knudsen, Grete Jalk, Flemming Kilander samt redaktøren Svend Erik Møller.

Lars Dybdahl

Finn Aaserud: *Redirecting Science. Niels Bohr, philanthropy, and the rise of nuclear physics.* (Cambridge University Press, 1990). 356 s., 35 £.

Denne bog bygger på omhyggelige arkivstudier i Carlsbergfondets arkiv og Niels Bohr-arkivet i København (som Aaserud i mellemtiden er blevet leder af), Rockefeller Archive Center samt Niels Bohr Library i New York; desuden samtaler med nogle nøglepersoner fra 1920'ernes udvikling af kvantemekanikken. Grundlaget er en tidligere Ph.D.-afhandling fra Johns Hopkins University. Synsvinklen er anderledes end ved så mange Niels Bohr-afhandlinger; mere »historisk« så at sige. Aaserud forfølger også det forskningspolitiske spor, idet han undersøger *finansieringen* gennem fonde samt disses forskningspolitik. F.eks. ønskede Rockefellerfondets International Education Board indtil midten af 1930'erne at støtte fremragende »elitære« forskere inden for grundforskningen – hvor Niels Bohr var et oplagt emne. Den udenlandske støtte blev da løftestang for den danske. Senere ønskede Rockefellerfondet – med et sideblik til de praktiske *anvendelser* – at fremme den *biologiske* forskning og især forskning i dennes sammenhæng med elementarpartikelfysikken. Niels Bohr var interesseret i den biologiske synsvinkel og i et samarbejde med August Krogh, men i spørgsmålet om højspændingsapparaturløsning til sit institut var det måske mere spørgsmålet om at vride argumenterne, så Bohr kunne få *sin* maskine til sine *fysiske* eksperimenter, og det var vist også på dette felt, de store resulta-

ter kom. Her får man måske et skævt sidelys på princippet om magtfulde fonde, som bedre end forskerne er i stand til at hitte på forskningsprojekter? Bogen belyser også de andre sider af Bohrs virke: Den interne videnskabshistoriske side af fysikkens udvikling og Bohrs indsats for tyske flygtninge og meget andet. Fremstillingen er udmærket, men disse veje er naturligvis betrådt før.

Søren Balle

Henrik Bredmose Simonsen: *Kampen om danskheden. Tro og nationalitet i de danske kirkesamfund i Amerika.* (Aarhus Universitetsforlag, 1990). 256 s., 198 kr.

I »Kampen om danskheden« giver Henrik Bredmose Simonsen en grundig gennemgang af de danske kirkesamfunds udvikling i Amerika fra 1860'erne og frem til i dag, dog med hovedvægten på tiden fra 1880'erne til 1910.

Han følger dels kirkesamfundenes udvikling fra den første start til deres opløsning i begyndelsen af 1960'erne, dels udviklingen i deres holdning til nationalitetsspørgsmålet, deres aktive indsats i dannelsen af danske kolonier og udviklingen inden for disse.

Det er Simonsens fortjeneste, at han på den ene side klart viser betydningen af udsigten til et religiøst og kulturelt dansk fællesskab for tilflytningen til de nye kolonier, og på den anden side udtrykkeligt gør opmærksom på, hvor afgørende de forskelligartede lokale forhold var for koloniernes udvikling, også når det gjaldt de religiøse, kulturelle og nationale forhold.

De grundtvigsk og indre missionsk prægede menigheders forskellige holdning til den nationale identitet og den betydning, det fik for medlemmernes